Núm. 32

15-8-26

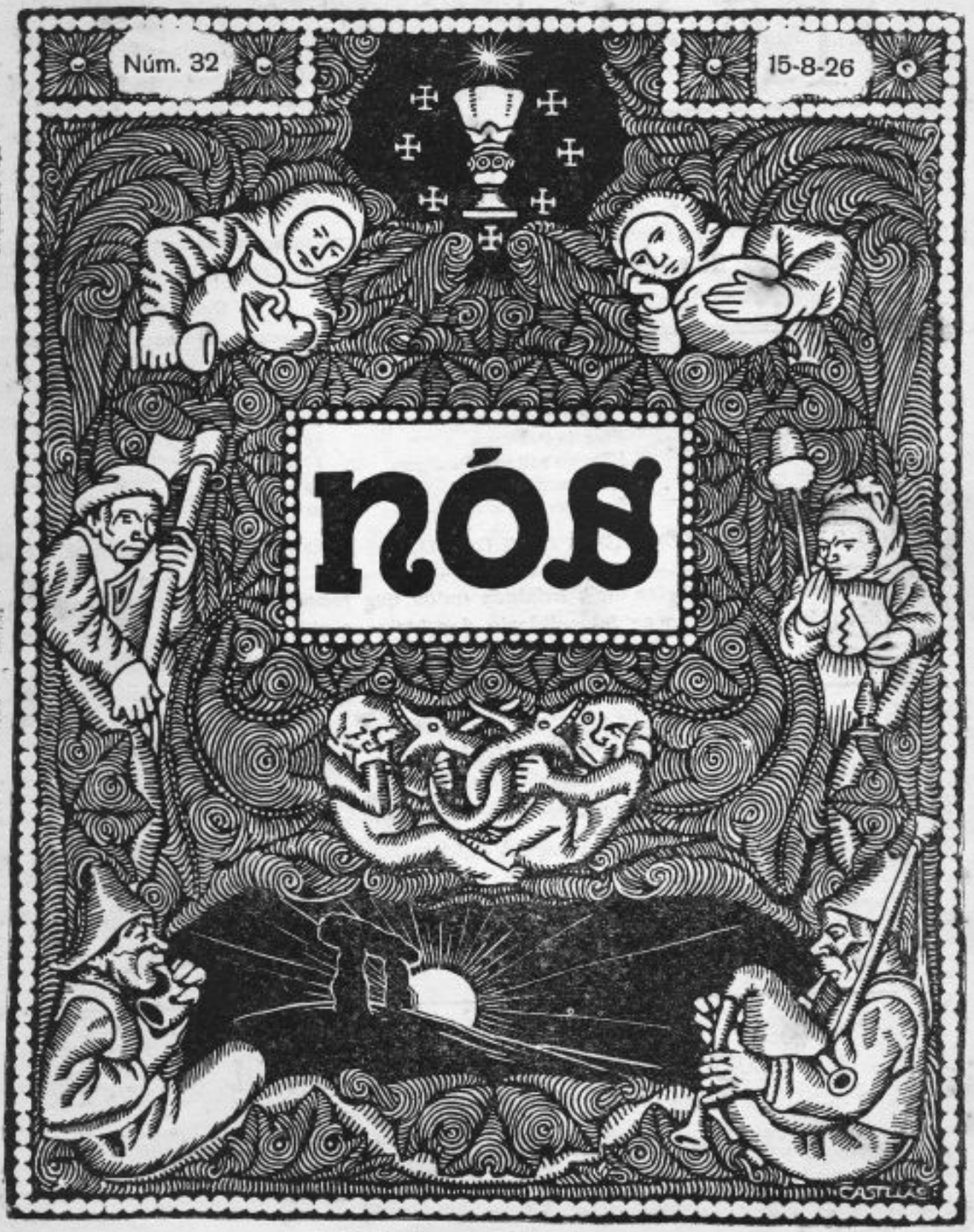

NÓS.

BOLETIN MENSUAL
da
CULTURA GALEGA

DIREITOR LITERARIO
Vicente Risco

DIREITOR ARTÍSTICO
Alfonso R. Castelao

DIREICIÓN E REDAUCIÓN
Sto. Domingo, 47 - OURENSE

ADEMINISTRACIÓN:
Real, 36 1.º - A CRUÑA

ABONAMENTO

Doce númaros, na Península	**6** pesetas.
Fora da Península	**15** ,,
Númaro sollo na Península	**1** ,,
Na Arxentina	**60** centavos
En Cuba	**30** ,,

OS PAGOS SON ADIANTADOS E OS GASTOS DE XIRO DE CONTA DOS SUSCRITORES

Este boletín non pubrica mais orixinás qu'os que foran direitamente solicitados pol-a Direición. Tampouco se fai solidario das ideias n-eles emitidos, a non ser dos que por non iren rubrados, enténdense que son da Redaución.

SUMARIO

Leías ao teu ouvido, por F. Bouza Brey.

Boreas, por Manuel Portela Valladares.

Ulyses, Tradución de R. Otero Pedrayo.

Archivo filolóxico e etnográfico de Galiza

Os homes, os feitos as verbas, pol-a Redaución.

LEA VOSTEDE *A NOSA TERRA* *IDEARIUM DAS IRMANDADES*

Administración Real, 36 — A Cruña

Nós

BOLETIN MENSUAL DA CULTURA GALEGA

Ano VIII ★ Ourense 15 Agosto 1926 ★ Núm. 32

LELÍAS AO TEU OUVIDO

O pumariño da noite quer froitificar estrelas.
O tanxer de ista cantiga é a siñal para alcendelas...
—¡ay meu amor!—
...é a siñal para alcendelas

Agárdanos na ribeira, sob o descordo do mar,
no seo dos cons, o leito de herbiñas de namorar...
—¡ay meu amor!—
...de herbiñas de namorar.

As nove ondas do ensono espreitan co seu engado
pra enguedellar a toleira de ista noite de noivado...
—¡ay meu amor!—
...de ista noite de noivado.

Eisí ao fontegal da espranza, antes de que saia o día
iremos enguedellados catar a frol da auga fría...
—¡ay meu amor!—
...catar a frol da auga fría.

Ao alén!, que no pumariño madurecen os luceiros;
nosos dous curazós beilan tolos nos ledos turreiros,
ay meu amor!;
no labradío das ondas albea a frol do luar,
lámpada para o teu leito de herbiñas de namorar,
ay meu amor!;
si algún malfado nos fire axotaremos o mal
a bicos, ¡ouh caramiña de un virxe caramiñal...
—¡ay meu amor!—
de un virxe caramiñal!

F. BOUZA BREY.

B O R E A S

Albor, quer decir escomenzo, craridade, lus nova. I a lus, visibel ou invisibel é a ánema do mundo. As suas vibraciós fan côr, fan liña, fan forma, fan pensamento, fan vida.

A paisaxe n'está soilo nas cumiadas e pendores, nas arbres e nas augas. Está tamén no ceo, na lumiosidade da outura, nos refrexos que arranca, no soplo vital que pon en canto chinca. Terra e mar son súbditos da lus, sumisos sempre a seguiren o seu tono; artesans que baixo a sua voz compoñen a gran sinfonía da natureza.

Esta lei de correspondencia antre o seitor alto e a parte inferior da paisaxe foi ben coñecida e praiticada pol-os pintores holandeses, os que mais deberían infruenciar por afinidades de lus nos futuros artistas galegos. Ruysdael, Hobbema, Potter, reproducen sempre esaitamente no chan as nodoas i as tintas do ceo.

Un pedazo de terra, queimada de séculos, despoboada, antoxóuseme no frescor da mañán, nos cendals, de brétema que puxera recente chuva, que tiña, no regato sedento antre mortas valgadas e na rara vexetación, as perspeitivas dun cadro do Norte. A alma intensa, trágeca, adoecida do planalto fuxira diante das fecundidades da auga. O hourizonte trocara por galas de bonitura o seu intrés de grandeza atormentada

O arte cláseco -euritmia, predominio da liña, medida que xurde eispontánea dos ollos- nasce dunha lus cegadora que mata as côres, que afía as aristas, que presentando sô contornos permite reparar a mais nimia irregularidade. Velehí o equilibro soverán do gran tempro de Karnac, d'Acropolis, dos moimentos do Nilo. Requiren base uniforme alonxada de todo accidente, e igoaldade no ar.

Na pedra -inmovilidade e perennidade - busca o pensamento - os seus módulos - arquitectura e escultura-. Son as artes da serenidade, son Homero, Sócrates, Zenon, o espírito da Grecia sen o viaxeiro Dyonisos.

E por iso a pintura naseeu no Norte. Endenantes a policromía -oposición de côres- representaba todo o contrario do que a pintura, ligazon e desvanecementos, representa.

Vivimos nosoutros en mol soavidade, sen que ren nos fira de fora, nunha costante afabilidade -outra vez volta ante min o recordo dos Países Baixos- en repouso sensual, en tépedo agrado do mirar. Unha luz húmida, esmerilada, deixamos contemprar en quietude eiscesiva o mundo exterior e lévanos a nos recoller naquelas vagas sentimentales intimidades do espírito que constituino o xenio da nosa Rosalía. Canto mais chove mais pra dentro miramos. A saudade galega fórmase como as nubes, de vapor d'auga, que a vegadas cállase nos ollos.

Os pobos i as razas son a Geografía, i a Geografía pódese dibuxar, pol-a lus.

Non falemos demasiado, pois, da paisaxe galega, senón de humidade galega, de lus galega para eispresarmos o noso carailer, para lusgar canto nos arrodea.

I eisí alcontraremos que cando ven o vento de Boreas limpando o ceo, secando o chan, cravando as suas agullas, panorama e homes pasamos a outras actividades e ingresamos nun ritmo diferente. Sentimos firmes os pés, podemos avanzar, podemos saltar i éntrannos degaros de facer, de traballar, de progresar.

Estonces lembramos de que as nosas rías teñen semellanzas cos diseños da gran península da civilización antiga, que pol-os nosos mares pasou a Helade e comprendemos o culto d'Apolo, a festa de San Johan, o reino do Sol,

É un contraste, unha compensación, unha harmonía plea de posibilidades que eixiste na alma galega.

Pra esta hora de anovamento, neste albor da nosa terra, desexo os ventos do Norte, secadores, que queimen moitas cousas que nos abafan, que nos fagan marchar e nos aguilloen pra ir de présa.

M. PORTELA VALLADARES

U L Y S S E S

(ANACOS DA SOADISEMA NOVELA DE JAMES JOYCE. POSTOS EN GALEGO DO TEXTO INGLÉS, por RAMÓN OTERO PEDRAYO)

Que paseio paralelo trouxeron ô dar volta Bloom e mais Stephen?

Surlindo co andar ordinario da Praza de Beresford, êles seguiron no orde nomeado as rúas Lower e Middle Gardiner e praza Mountjoy, ô W: logo menos Temple, ô N: logo, menos axiña pol-a praza Gardiner, seguiron sen decatárense deica o cabo da rua do Temple, ô N: logo, inda mais adispacio, deténdose moito seguiron dereito a rúa do Temple, ô N, deica a praza Hardwicke. Chegándose, apartándose e con andar vagaroso, cruzaron diametralmente o circo diante da airexa de San Xurxo, sendo a corda do arco sempre menor que o orco que aquela sostén.

De que falou o duumvirato ô longo do itinerario?

Música, literatura, Irlanda, Dublin, Paris, amizade, muller, prostitución, xantar, da influenza do alumbrado e da luz d'arco ou de lámpara sobr'a crecencia dos enxertos d'arbres paraheliotrópicos, Eirexa católica romana, celibato ecresiástico, nazón irlandesa, ensino xesuítico, profesiós, estudo da meiciña, o dia d'onte, o malfado do pre-sabbath, colapso de Stephen.

Poido Bloom descobrir fautores de semellanza n-as suas iguás ou desiguás realciós diante da esperencia?

Os dous eran mais sensibres âs impresiós musicais que âs plásticas ou pictórecas. Os dous gostaban millor unha maneira continental de vivir, que insular, unha residenza cisatlánteca que tras-atlánteca. Os dous traballados por esperencias domésticas e por herdada forza de resistenza heterodoxa profesaban sua desrreenza pra moitas doutriñas ortodoxas relixiosas, sociás, nacionás i-éticas. Os dous ademitían a infruenza alternativamentes estimuladora e deprimidora do magnetismo heterosexual.

No qué s'afastan as suas opiniós sobr'algun-as cousas?

Stephen afastábase abertamente da opinión de Bloom sobre da importancia da axuda cívica e alimenticia, namentras que Bloom afastábase tácitamente de Stephen sobre da eterna afirmanza do esprito humán na literatura. Bloom daba asenso caladamente â reitificación que fixera Stephen do anacronismo envolto en por a data de conversión da nazón irlandesa do druidismo ô cristianismo feita por Patricio, fillo de Calpornus, fillo de Potitus, fillo d'Odyssus, mandado pol-o Papa Celestino I, no ano de 432, no reinado de Leary, ô ano 260 ou arredor, no reinado de Cormac Mac Art († 266 A. D.) morto d'unha enchenta en Sletty i-enterrado en Rossnaree. O colapso, ô que Bloom puña por causa a priguiza gástrica e certas misturas de variada adulteración e forza alcohólica, xuntamente co traballo mental i-a rapideza do movemento circolar n-unha atmósfera carregada, apúñallo Stephen â reaparición d'unha nube da mañá (ollada por entrambol-os dous dende dous difrentes sitios, Sandycore e Dublin) mais pequena ô comenzo qu'unha mau de muller.

En que cousa as suas opiniós eran as mesmas e negativas?

A infruenza do alumbrado ou luz eléutrica na crecenza dos enxertos dos arbres paraheliotrópicos.

* * *

Tiña Bloom porfiado d'asuntos semellantes ô largo de longas camiñatas, no pasado, â noite?

No 1884 con Owen Goldberg e Cecil Turnbull de noite en pasaxes púbricos antre a avenida Longwood i-a esquina de Leonardo, e

esquina de Leonardo e rúa de Synge, e rúa de Synge i-avenida de Bloomfield. No 1885 con Percy Ahlohn na noiliña, recrinados contr'a parede, antre Vila Gibraltar e a casa de Bloomfield en Crumlin, baronía d'Uppercross. No 1886 con amigos de viaxe, falando frente por frente e ollando pr'as portas, nas terceiras do tren suburbano. No 1888 moitas vegadas co Maior Brian Tweedy e a sua filla Miss Marion Tweedy, xuntos ou arredados, nas vacaciós na casa de Matthew Dillon en Roundtown. Outra volta no 1892 e outra no 1893 con Xulio Mastiemky, nas duas ocasiós no despacho do derradeiro, na rúa Lombard, W.

Qué conseqüenzas refrexábanse pra Bloom da irregular seqüencia das datas 1884, 1885, 1886, 1888, 1892, 1893, 1904, infruindo no seu fado?

Matinaba que a progresiva estensión do campo do seu desenrolo individual i-esprimentel era regresivamente acompañado da disminución do campo da conversa e das relaciós interindividuás.

***

Asegún qué camiño?

Da ineisistenza â eisistenza íl chegaba a moitos i-era recibido coma sin: eisistenza con eisistenza íl era co-algún com'algún co-algún: de eisistenza ido â ineisistenza ha ser por todos percibido coma ningún.

***

Qué fixo Bloom en chegando ô seu destiño?

Na escaleira da casa do 4.º do equidifrente desigoal dos númaros, númaro 7 rúa Eccles, botou mecánicamente a mau na alxibeira d'atrás dos seus calzós, precurando a chave de

***

Ond'estaba?

Estaba na alxibeira correspondente do pantalón que tiña trocado no día.

Por qué s'enrabechou dobrementes?

Por mor do esquecemento e mais por lembrar ter pensado por duas veces en se non esquecer.

***

Cáles foron logo as alternanzas diante a premeditadamente (respeutivamente e *impensadamente*, parexa sen chave?

Entrar ou non entrar. Chamar ou non chamar.

***

Acordo de Bloom?

Unha estrataxema. Pondo os pés riba do muriño, rubiu na balaustrada, apretou o chapeu na testa, agarrou duas puntas na baixa unión da balaustrada co-a escaleira, baixo o corpo pouco e pouco, no seu altor de cinco pés, nove pulgadas e meia, deica dous pés, dez pulgadas da superficie do enlousado, e permetindo ô corpo moverse libremente no espazo, arredándose dos balaustres e baixándose en previsión da caída

***

Il caeu?

Pol-o sabido peso do seu corpo, de nove pedras e catro libras, asegún a graduada máquena pra periódico peso na casa de Francis Froedman, farmacéutico-químico da rúa Frederick, 19, N, pol-a derradeira festa da Ascensión, a saber, o doce de Maio do ano bisesto de 1904 da era cristiá (era xudía 5664, era manometana 1322), áureo número 5, epacta 13, ciclo solar 9, letra dominical C. B. Indiceión romana 2, periodo xuliao 6617, MCMIV.

***

Il ergueuse lastimado?

Ganando novo equilibrio estabre, ergueuse sen golpe, inda que axitado pol-o choque, ergueu o aldabón exercitando a forza no seu libre flanco movente e por forza de palanca de pirmeiro xénero alcanzou a cociña pol-o fregadeiro subxacente, acendeu a forza d'un mixto por frega, ceibou gas inflamabre de carbón dando volta â chave producindo unha outa lapa que regulou a calada candescencia, e por fin acendeu un candieiro.

***

Qué sucesión de imaxes ouservou ô tempo Stephen?

Apoiado na verxa mirou a través dos trasparentes vidros da cociña un home regulando unha chama de gas de 14 C. P., un home

acendendo un candieiro, un home sacando unha por unha cada unha das suas botinas, un home deixando a cociña c'un candieiro de 1 C. P.

***

Voltou o home xurdir n-outro lado?

Logo de catro minutos, o lume do seu candieiro viase pol-o semicircolar vidro semitrasparente riba da porta do páteo. A porta díu volta nos couzós. No aberto espazo xurdiu o home sen chapeu, co candieiro.

***

Obedeceu Stephen seu aceno?

Obedeceu, entrando docemente, axudou a pechar i-encadear a porta e segiu ô longo do hall a traseira do home e listados pés i-acesa candea, pasaron unha alumiada bufarda de porta e amodiño baixaron unha escaleira de caracol de cinco escalós, que levaba â cociña da casa de Bloom.

***

Qué fixo Bloom?

Matou o candieiro c'un soplido agudo na chama, puxo duas cadeiras de piñeiro d'asento liso na pedra do lar, unha pra Stephen de costas â fenestra, outra pra il cando lle cumprise, axoellouse n-un xoello, compuxo na reixa unha pira de guizos resinosos cruzados, algús papeles de coores e polígonos mal feitos do millor carbón d'Abram a 21 shillings a tonelada, do almacén dos Sres. Flower e Mc Donald, num. 14 da rúa D'Ollier, puxo lume en tres puntas de papel c'un mixto, co que liberdouse a enerxía potencial contida no fogón por entrar o seu carbono e o seu hidróxeno en ceibe unión co ousíxeno do áer.

***

En qué apariciós pol-o xeito matinaba Stephen?

Sobre d'outras en calquera lado, cando axoellado n-un xoello ou nos dous, acendía lume pra il, do irmau Michael na enfermería do Colexio da Compañía de Xesús en Clongowes Wood, Sallins, condado de Kildare; do seu pai Simón Dedalus, n-un desalaxado carto da sua primeira residencia en Dublin, número 13 da rúa Fitzgibbón; da sua Madriña Miss Kate Morkan na casa da sûa difunta irmâ Miss Xulia Morkan, no 15 Usher'Island; da sua nai Mary, viuda de Simón Dedalus, na cociña do 12 da rúa North Richmond, na mañá da festa de San Francisco Xavier, 1898; do Direitor de Estudos, Padre Butt, no anfiteatro de físeca do Colexio universitario, 16, Stephen's Green, N; da sua irmâ Dilly na casa do seu pai en Cabra.

***

Qué pudo ollar Stephen erguendo a vista â outura da lapa, na parede oposta?

Debaixo d'unha ringleira de cinco campaiñas, unha corda combada estesa antre duas grapas postas nos socalcos da chemineia, da que penduraban catro pequenos panos cadrados dobrados consecutivamentes en reutángulos adxacentes e un par de calcetas gris de muller con corchetes de ligas Lisle e pés na sua adoitada posición, descansando en tres clavixas de pau, duas nos cabos e a terceira no punto d'unión.

***

Qué mirou Bloon na reixa?

Â dereita (mais pequena) penduraba un cazo de porcelana azul; â esquerda (mais longa) unha cazola de ferro negro.

***

Qué fixo Bloon?

Removeu o cazo â esquerda e levou a cazola pr'o fregadeiro pra lapal-a corrente ô abril-o grifo.

***

Correu a i-auga.

Correu. Do Depósito de Roundwood no condado de Wicklow d'unha capacidade cúbica de 2.400 millós de galós, percorrendo o longor d'un aqüeduto por baixo da terra de filtros principás de simpre e dobre tuberia feitos según un plan inicial ô coste de 5 pesos por yarda lineal pol-o trayeuto de Dargle, Rathdown, Glen de Downs e Callowhill ô depósito de 26 acres en Stillorgan, unha distanza de 22 millas, e dend'alí ô longo d'un sistema de cada vegada môres tanques, d'unha extensión de 250 pés deic'o lindeiro da cibdade na ponte d'Eustace, sobr'a rúa Leeson, inda que nos vraus, de moita seca e c'un gasto diario de 12

millós e medio de galós, a i-auga tiña baixado por baixo do nivel da chea, pol-o que o ispeutor e inxiñeiro hidráulico Mr. Spencer Harly, C. E. nas instrucciós pr'o emprego da i-auga tiña prohibido o gasto das augas municipás pr'outros fis dos do consumo (ollando a posibilidade de ter que botar mau das augas pozos dos canles Grande e Royal, coma no 1893), especialmente en Gardas do Hospicio do Sul de Dublin apesar da sua ración de 15 galós diarios pra cada probe, iñan sido causantes d'un gasto de 20.000 galós cada noite por unha variante do seu medidor, como demostrou o axente legal da corporación, Mr. Ignatius Rice, procurador, o que era moito en dano da outra porción do pobo que pagaba ben as tasas, solvente, pol-o que diu a voz d'alarma.

***

Qué ademirou Bloon, ollando pr'o grifo, na i-auga, amante da i-auga, augador, carreteiro d'auga?

A sua universalidade; a sua democrática igualdade e costancia de natureza mirando seu propio nivel; a sua larganza no océano na proieución de Mercator; a sua fondura nos estreitos da sonda e no Pacifico, que sobe das 8.000 brazas; a inquedanza das augas e movilidade das particulas de superficie, visitando por turno todol-os lugares das orelas; a independenza da sua unidade; a variabilidade dos estados da mar; a sua quetude hidrostática na calma; a sua hidrokinética turxididade nas grandes mareas; a sua tranquilidade despois da desvastación; a sua esterilidade nas terras circumpolares; a sua sinificanza climatérica e comercial; a sua preponderanza de 3 a 1 sobr'a parte enxoita da terra; a sua indisputabre heguemonia estendéndose en légoas cadradas por toda a rexión do trópico de Capricornio; a primordial estabilidade da sua primitiva bacía; o seu leito de trollo leonado; o seu poder pra disolver e manter disoltas todal-as sustanzas que se disolven contando millós de toneladas dos mais finos metás; as suas graciosas erosiós en penínsuas e promontoiros vixiantes do largo; os seus depósitos aluviás; o seu peso, volume e densidade; a sua tranquilidade nos lagos e lagoas das montanas; a gradación das coores nas zonas xeadas, temperás e quentes; as suas ramificaciós conductoras nas correntes dos lagos e na confluencia dos grandes ríos c'as correntes trasoceánecas: gulfstream, correntes norte e sulecuatoriás; a sua forza nos terremotos, manantiales, puzos artesiáns, erupciós, torrenteiras, remoiños, maelströms, resacas, regueiros, cachoeiras, olas, puzos das minas, geysers, inundaciós, dioibos, treboadas; a sua esiesa circumterrestre e ahourizontal comba; a sua secreción nas primaveiras e humedade latente amostrada pol-os aparellos higrométricos i-eixemprificadas pol-os buratos da parede da porta d'Ashtown, saturación do áer; estilación do orballo; a simpricidade da sua composición, duas porciós de hidróxeno pra unha d'oxíxeno; suas viriudes curativas; a sua densidade no Mar Morto; a sua penetración costante nos canos, fochas, diques malfeitos, buratos do casco dos barcos; as suas propiedás pra crarear, matal-a sede e o lume, mantel-a vexetación; a sua falibilidade coma paradigma e paragón; as suas metamórfoses coma vapor, neboeira, nube, chuvia, orballo, pedrazo, neve; a sua forza en rixidos hydrantes; a sua variedade de feitios en badías, seos, golfos, fiords, estreitos, albufeiras, atolls, arquipélagos, canles, pasos, esteiros e brazos de mar; a sua solideza en glaziares, ice-bergs, xelos frotantes; a sua homildeza en traballos hidráulicos, muiños, trubinas, dinamos, estaciós eléutricas, serradoiros, fábricas; a sua utilidade en quelles, ríos navegabres, docks frotantes; a sua potencialidade derivada das cachoeiras e das mareas; a sua submariña fauna e frora (anacústeca, fotófoba) numéricamentes, senón literalmentes, a verdadeira habitadora da terra; a sua ubicuidade formando o 90 °/° do corpo do home; a peste das fonduras onde ,odrecen as herbas na i-auga, doentes froles da i-auga, augas mortas na lua mingoante.

***

Despois de pôr a cazola mediada en col dos carbós ardentes agora, porqué voltou ô grifo?

Pra laval-as maus lixadas c'unha meio gastada pastilla d'enxabón de Barrington coor de limón, que inda tiña algún papel apegado (mercada había trinta horas por catro *pence* e inda non pagada), na fresca i-auga corrente non conservada mais anovada na sua caida, e

logo enxugal-as maus i-a face n-unha tohalla de holanda de molta basta, envolta n-un soporte de madeira.

°°°

Qué razós tiña Stephen pra non aceitar o ofrecimento de Bloon?

Qu'era hidrófobo, odiando o parcial contauto por inmersión ou parcial por sumersión na i-auga fría (o seu baño derradeiro fora no mes d'Outono do ano anterior) desprezando as sustanzas aqüosas de vidro e cristal, desprezando aqüacidade de pensamento e de fala.

°°°

Qué empechaba a Bloom dar consellos de hixiene e profiláuteca, ôs que poidera engader suxestiós prelimiares sobr'a molladura da testa e contraución dos musclos con vivos movementos da faciana, pescozo e rexiós torácica e gástrica en caso de baño no río ou no mar, sendo as partes da anatomía do corpo mais sensibres â i-auga fria, o carrolo, estómago e prania dos pés?

A incompatibilidade da aqüacidade co-a orixinalidade erráteca do xenio.

. . . . . .

°°°

Cál, reducido â sua simpre recíproca forma, era o pensamento de Bloon sobr'o pensamento de Stephen sobre Bloom, e o pensamento de Bloom sobr'o pensamento de Stephen en col do pensamento de Bloom sobre Stephen?

Il pensaba que pensaba qu'il era un xudeu, por canto il coñecía que coñecía qu'il coñecía que non-o era.

. . . . . .

°°°

Qué probas daba Bloon pra demostrar qu'a sua arela era pr'a cencia apricada millor que pr'a pura?

Certas posibres invenciós nas que tiña matinado cando deitado n-un estado de supina fartura e dixestión, animado pol-a sua estimanza da hoxe común, mais d'aquela revolucionaria, importanza das invenciós, por eixempro o paracaídas aerostáteco, o telescopio refleutor, o espiral tirabuzón, o sifón d'auga mineral, a canle con esclusas, a bomba aspirante.

. . . . . .

°°°

Qué anacos de versos das antigas léngoas hebrea e irlandesa eran citados con modulaciós de voz e tradución de texto por visitante e visitado e por visitado a visitante?

Por Stephen: ***suil, suil, suil arun, suil go sio cair agus, suil go cuin*** (anda, anda, anda o teu camiño, camiña satisfeito, camiña con tino).

Por Bloom: ***Kifeloch, harimon rakatejeh ni baad l'zamatejeh*** (a tua tempa antr'o feu cabelo é com'un anaco de curtiza de granada).

°°°

Com'era unha glífica comparanza dos fonemas dos dous lenguaxes feitos en sustanciación da comparanza oral?

Na antederradeira folla branca d'un libro d'estilo literario inferior, ***Delicias do Pecado*** traguido por Bloon e tan gastado que cuasque perdera o groso) c'un pincel (pedido por Stephen) escribiu Stephen os caraiteres irlandeses de ***gee, ch, dee, em*** simpre e modificado, e Bloom â sua volta escribiu os carauteres hebraicos ***ghimmel, aleph, daleth***, e (a falla de ***mem)*** un sostitutivo ***qoph***, espranando os seus valores aritméticos coma números ordinás e cardinás, a saber 3, 1, 4 e 100.

°°°

A coñecencía que tiñan os dous d'istas léngoas, a morta e a viva, era teorético ou práuteco?

Teoréticamente, reducido a certos accidentes de gramáteca e sintaxe, e práuticamente escruído o vocabulario.

°°°

Qué puntos de relazón eisisten antr'estas léngoas e as xentes que as falan?

A presenza de sons guturás, aspiraciós diacríticas, letras epentéticas e serviles nas duas léngoas; a sua antiguidade, sendo as duas ensinadas no chao de Shinar 242 anos despois do Dioibo no seminario fundado por Jenius Farsaig, descendente de Noah, proxenitor d'Israel e abó de Heber e Heremón, proxenitores d'Irlanda; as suas literaturas arqueolóxicas, xenealóxicas, haxiográficas, exexéticas, homilécticas, toponomásticas, históricas e relixosas, comprendendo as obras de rabbis, Torah, Talmud (M'sc'na e Ghemara), Massora,

Pentaeuco, Libro de Dun Cow, Libro de Ballymote, Garland de Howth, Libro de Kells: a sua dispersión, persecución, renacencia e resurreición: o isolamento do seu sinagóxico e ecreriástico ritos no *ghetto* (S. Mary's Abbey) e casas de Misa (taberna d'Adán i-Eva): a proscriución dos seus vestidos nacionais por leises penás e actas; a restauración de Sión en Chanaan e a posibilidade da autonomía ou devolución polítega da Irlanda.

. . . . . .

***

Cál era a sensazón auditiva de Stephen?

Il ouvía n-unha fonda, antiga e varil melodía a acugulación do pasado.

***

Cál era a sensazón visual de Bloom?

Vía n-unha graciosa, moza forme familiar a predestiñación d'un porvir.

***

Cales eran en Bloom e Stephen as coasque-simultáneas volicionás coasque-sensazós das pechadas identidás?

Visualmente, de Stephen: a tradicional figura de hypostasis, pintada por Xohan Damascenus, Lentulus Romanus e Epiphanius Monachus coma leucodérmica sesquipedaliá, con cabelo de viño mouro.

Auditivamente, de Bloom: o acento Tradicional do éstase da catástrofe.

. . . . . .

***

Qué contrarias arelas foron por un e pol-o outro propostas, acetadas, trasformadas, desprezadas, postas n-outros termos, reacetadas, reitificadas, voltas a confirmare?

O comenzo d'un curso d'istrución italiana, logar: a residenza do istrutor. O comenzo d'un curso d'istrución vocal, lugar: a residenza da istitutriz. O comenzo d'unha serie de diálogos estátecos e peripatéticos, lugar: as residenzas dos faladores (supondo que viviran xuntos) *Ship*, hotel e taberna, 6 rua Lower Abbey (W. e E. Connery, propietarios) a Libreria Nazonal d'Irlanda, 10 rua Kildare, o Hespital Nazonal de Maternidade, 29, 30 e 31 rua Holles, un xardín púbrico, a vecilanza d'un logar de culto, a conxunción de duas ou mais pasaxes púbricas, o punto de biseición d'unha liña reata, tirada antr'as duas residenzas (supondo viviren os dialogantes en difrentes sitios).

°°°

Qué coursas facían probremática pra Bloom a realización d'aquelas proposicións muluas e procomunadas?

A irreparabilidade do pasado: unha vez n-unha función de circo na Rotunda, Rutland Square, Dublin, un clown médeo coorado e intuitivo, choutou da area ô púbrico en protura de paternidade: atopando a Bloom, alí sentado e isolado, o clown decrarou diante da xente tolleita de risa qu'il (Bloom) era o papá (do clown). A imprevisibilidade do porvir: en certa ocasión no vran de 1898, il (Bloom) tiña sinalado un florin (21) con tres siñás no canto e diuno en pagas d'unha conta debida e recibida por J. e F. Davy, tendeiro pra familias, 1, Parque de Charlemont, no Gran Canal pra que circolara riba das augas da finanza civil pra posibre retorno, xa direito, xa circolar.

°°°

Era o *clown* fillo de Bloom?

Non.

°°°

Voltou a peza o Bloom?

Endexamais.

°°°

Porqué lle deron tanta pena estas frustracións?

Porque no críteco eixe da humán eisistenza, il desexaba millorar algunhas condicións sociás, o resultado da desigoaldade i-a animosidade internazonal.

***

Il pensaba que afastadas aquelas condicións sería a vida humán infindamente millorabre?

Tiñan quedado condicións impostas pol-a natureza tan difrentes da lei humán coma integrás compoñentes do todo humán: a necesidade de destroir pra se manter; o penoso xeito das derradeiras funcións da eisistenza isolada; a door da nacencia e da morte; a costante e

repetida comenencia (menstruación) da femia simia e (mais especialmente) humana estesa dend'a pubertade deic'o retiro da regra: os casos inevitabres na mar, nas minas, nas xuntanzas dos gremios; cerias terribres doenzas i-as operaciós quirúrxicas que xurden d'elas; o lunatismo conxénito e a criminalidá nativa, pademias esgotadoras; cataclismos catastróficos que dan medo ô cimento da mentalidade humán; tremores de terra que localizan os seus epicentros nas zonas mais poboadas; o feito do crescimento vital ô longo das convulsiós dos cámbeos, dend'a infancia, pol-a madureza deic'a decadenza.

***

Por qué s'afastou da especulación?

Por ser un gosto pr'a intelixencia superior o trocar outros fenómenos mais aceitabres en lugar de remoer os fenómenos menos aceitabres.

***

Tomou parte Stephen no seu afastamento?

Il afirmaba a sua sinificanza com'un coscente animal racional, indo siloxistecamente do coñecido ô descoñecido, e un coscente reaxente racionel antr'un micro e un macrocosmos inelutabreme afirmado sobr'a incerteza do valeiro.

***

Tiña parte Bloom n-esta afirmanza?

Non verbalmente. Sustancialmente.

***

Qué cousa lle daba alento na sua incompreta adesión?

Qué coma un cidadán competente sen chave procedera enerxéticamente do descoñecido ô coñecido a través da incerteza do valeiro.

. . . . . .

***

Ademitía (Bloom) com'un artigo de fé a infruenza dos astros nos desastres sobluares?

Parecíalle tan posibre de probar coma de confutar e a nomencratura empregada nas cartas selenográficas tan propia d'intuición demostrabre coma d'analoxia mintireira: o lago dos soños, a mar das chuvias, o golfo do orballo, o océano da fecondidade.

***

Qué afinidás particolares había, asegún il antr'a lua e mais a muller?

A sua antiguidade nas pasadas e nas presentes xeraciós telúricas; a sua predominanza na noite; a sua dependenza de satélite; a sua refleusión de lús; a sua costanza baixo todalas fases; a obrigada invaribilidade do seu aspeuto; a sua resposta indeterminada diante das interrogaciós non afirmativas; o seu poder sobr'as augas efloentes e refloentes; o seu poder pra namoriscar, mortificar, dar beleza, dar loucura, incirrar i-axudar â delincoenza; a tranquia inescrutabilidade da sua face; o terribre da sua isolada, dominante, impracabre, esprandecente veciñanza; os seus pronósticos de treboada e bó tempo; a estimulación da sua lús; o seu movemento, a sua presenza; o sermón dos seus cráteres, os seus enxoitos mares, o seu silenzo; o seu sprendor (cando visibre), a sua aliranza (cando invisibre).

. . . . . .

***

Foran indefindamente ociosos?

Por suxestión de Stephen e istigación de Bloom, os dous, pirmeiro Bloom, logo Stephen, mexaron na escuridade, un a carón do outro, os seus órgaos de mexamento recíprocamente invisibres pol-a circumposición da mau, os seus ollares, primeiro o de Bloom, logo o de Stephen, erguéndose â proieutada semilumiosa sombra.

***

Similarmente?

As trayeutorias das suas mexadas primeiro seguidas, logo ô tempo foron desemellantes: a de Bloom mais longa, menos floente, na incompreta figura da letra bifurcada ante-derradaira do alfabeto que no seu derradeiro ano na Escola Superior (1880) fora capés d'abranguer contra toda a forza inteira concurrente da Istitución, 210 alumnos; a de Stephen mais outa, mais asubiante, que nas derradeiras horas do día anterior fora aumentada por diurética consunción en forte presión vesical.

. . . . . .

***

O derradeiro adiós foi impresionante por certo. Dos campanarios lonxanos e imediatos

chegaba sen acougo o batelar funerario, namentras tod'arredor o sombrizo hourizonte ecoaba co zunido de cen cobertos tambores ponteados pol-o oco estrondo das pezas d'ordeanza. Os abouxantes tronos e serpentinos lustrigos locindo ás vegadas en col da pantasmal escea, testemuñaban com'a artilleria do ceo mandaba a sua pompa super natural sobr'o impresionate espeutáculo. Unha chuvia caroal caeu das vaporosas portas do esquivo ceo sobr'as nuas testas d'unha moitedume en número, asegún a mais baixa computación de cinco centas mil persoas. Unha armada da Policía Metropolitana de Dublin dirixida pol-o Comisionado Xefe en persoa, mantiña orde na basta xuntanza pr'a que os cobres e chirimías da banda de York Street de tempo en tempo executaban maxistralmente nos enloitados istromentos as febles melodías dirixidas a nós dend'a infancia pol-a queixosa musa de Speranza. Trés lixeiros pr'a escursión e outos ómnibus tiñan sido dispostos pr'a comodidade dos nosos curmaus da aldeia dos que había fartos continxentes. Considerabres divertimentos ofercianse pol-os favoritos trovadores das ruas de Dublin L-a-h-n- e M-ll-g-n, que cantaban *The cright before Larry was stretched* co seu adoitado aire provocando a malenconía. Os nosos dous inimitabres payasos fixeron un barullante comercio co-as suas *anchas sábanas* antr'os amadores do elemento cómico e ninguén que teña un recanto no corazón pr'o real espeutáculo irlandés lle darian lástema os cartos gastados. Os nenos do Hespital de Homes e Mulleres acugulados nas fiestras estaban encantados d'iste divertimento engadido ôs seus diarios enredos, i-unha verba de gabanza débese ás Irmás dos Probes pol-a festa istrutiva que forneceron ôs nenos sen pais nin nais. O cortexo vicereal no que había algunhas ben coñecidas donas, presidido pol-as suas Escelenzas estaba n-unha grande tribunia, e n-outra, por frente, a Delegación Estranxeira coñecida por Os Amigos da Illa de Esmeralda. A Delegación, presente en prena forza, consistia no Commendatore Bacibaci Beninobenone (o medio tolleito dayán do partido que tiñan que erguerlle o asento co-a cheda d'unha poderosa grua a vapor), Monsieur Pierrepaul Petitépatant, o Grandjoker Vladinmire Pokethankertscheff, o Archjoker Leopold Rudolph von Schwanzenbad - Hodenthaler, Condesa Marha Viraga Kisaszony Putrápesthi, Hirem I. Bomboost, Conde Athanatos Karamelo pulos, Ali Baba Basckscheesh Rahat Sokum Effendi, Señor Hidalgo Caballero Don Pecadillo y Palabras y Paternoster de la Malora de la Malaria, Hokopoko Harakiri, Hi Hung Chang, Olaf Kobberkeddelsen, Mynheer Trik van Trumps, Pan Poleaxe Paddyrisky, Goosepond Prhklstr Kratchinabritchisitch, Herr - Hurhausdirektorpresident Hans Chnechli Steuerli, Nationalgymnasiummuseumsanatoriumandsuspensoriumsordinartyprivatdonzentgeneralhistoryspecialprofessordoctor Kriegfried Ueberallgemein. Todol-os delegados sen esceución espresaban nos mais fortes termos heteroxéneos sobr'a barbaridade sen nome a que foran chamados coma testigos. Unha altercación animada (na que todos falaron) seguiuse antr'o J. O. E. I. sobre si a data precisa da morte do Santo Patrón d'Irlanda é o oito ou o nove de Marzal. No desenrolo do debate, balas de cañón, cimitarras, boomerangs, trabucos, aparellos de fumigación, coitelos da carne; pariaugas, catapultas, sacos d'area, anacos de pauferros fixeron aparición e cambeáronse libremente toda caste de proieutís. O pueril policía, Constable Mac Fadden, avisado por correio especial de Booterstown, puxo agudamente todo en orde e con lumiosa presa propuxo o día 7 do mes coma solución honorabre pr'os partidos en loita. Foi aceitada por unamidade. Constable Mac Fadden recibeu as ardentes emboras de todo o J. O. T. E. I. O Commendatore Beninobenone tendo sido tirado de debaixo da cadeira presidencial, manifestou o seu legal conselleiro Avvocato Pagamimi que as varias miudezas gardadas nas suas trinta e seis alxibeiras, foran recollidas por il cando a pelexa, dos bolsos dos seus colegas mais novos co-a espranza de volverlles o sentido. Os ouxetos (nos que se contaban algús centos de relós d'ouro e prata de donas e cabaleiros) foron aixiña restituoidos ôs seus lexítemos donos, e reinou unha xeral armunía.

Agusto rubiu Rumbold ô cadalso en elegante traxe de mañá e levando a sua fror favorita, o *Gladiolus cruentus*. Anunciou a sua presenza por aquela tos rumboldiana tan xentil e que moitos (sen conseguilo) quixeron imitar. A

chegada do renomado xefe foi saludada por un trono de berros da disforme moitedume, as donas vicereales axitaron seus panos ô tempo qu'os mais escitabres delegados estranxeiros armaban unha misturanza de berros: *hoch, banzai, eljen, zivio, chinchin, pollo Vironia, hiphip, vive, Allah*, antr'os qu'o soante *evviva* do delegado da terra do canto (unha outa dobre F. lembrando aquilas penetrantes e feiticeiras notas cas quales o eunuco Catalani es nosas tatarataratareboas) era apenas ouvido. Eran precisamente as oito. O siñal d'orazón foi dada por megaphono e de súpeto todal-as testas quedaron núas, sendo removido pol-o conselleiro médeco do cortexo Dr. Pippi o chapeu patriarcal do comendador qu'estaba en posesión da familia dend'a revolución de Rienzi. O sabio perlado que ministrou as derradeiras axudas da santa relixión ô mártir preto da morte, axoellouse co mais cristiano espirito n-unha charquela d'auga de chuiva, coberta coa sotana a branca testa i-ergueu ferventes oracións ô Altísemo. Esgrevia, a carón do outo tallo, estaba a terribre figura do verdugo ca testa metida n-unha ola de 10 galós con dous buratiños redondos por onde uns ollos miraban furiosamente. Agardando o siñal fatal, verificaba o fio da sua horribre arma asentándoa no seu amorenado antebrazo, ou decapiteba aixiña un tras outro unha grea de carneiros fornecidos pol-os ademiradores do seu cruel mais necesario oficio. Preto, riba d'unha fermosa mesa de caoba, estaban lindamente dispostos, o coitelo pra escuartizar, as ferramentas de difrentes temples (especialmente fornecidos pol-o frabicante de Sheffeld Mr. John Round and Son, sonado no mundo inteiro) pra estraer as entranas, unha tarteira de terracota pr'a recepción do duodeno, colon, cego, apéndice, etc. cando foran sucesivamente tirados e duas cómodas xerras do leite pr'o sangue da preciosísema vitima. O camareiro da casa amalgamada de cás e gatos agardaba pra lever istas vasixas cheas â benéfica istitución. Unha fina comida composta de torrixas, ovos, talladas fritidas e cebolas deliciosas e quentes bolos d'almorzo e té vigorizador, fora disposta pol-as autoridás pr'o consumo da figura central da traxedia, a qué, erguéndose c'unha abnegazón rara n-istes tempos espresou seu desexo derradeiro (que foi aixiña ademitido) de que mandaran os pratos por partes igoás ôs membros das asociaciós protetoras de doentes e indixentes coma proba d'outa estimanza. O *nec e non plus ultra* da emoción abranguéronse cando a sinxela noiva rompendo por antr'as pretas fias da xente, botouse no peito musculoso do qu'estaba a piques de qu'o botaran na eternidade pr'a sua satisfaición. O héroe lacrimando a sua figura en aperta d'amor marmulou: *Sheila, my own*. Logo animado pol-o uso do nome cristiano beixou apaixoadamente todal-as áreas da sua persoa que a decencia permitia precurar con ardor. Ela dixo misturando as verbas c'un río de bágoas qu'endexamais s'esquecería do héroe que viña á morte cantando coma se fose pra un ledo macht no parque de Clonturk. Lembrou cando eran nenos, os pasatempos dos dous nos bancos de Anna Silfey con tal forza que riron xuntos, e todol-os espeutadores, incruso o pastor, xuntáronse n-unha alegría xeral. Mais logo todos verteron ríos de bágoas pol-os condutos lacrimaes, sendo o vello pastor dos mais emocionados. Homes grandes coma bois, oficiás de paz e xigantes da real *constabulary* d'Irlanda fixeron uso dos seus panos, i-é satisfaitorio dicir que non houbo ollo enxoito. Foi un caso mais romántico; cando un fermoso rapaz graduado en Oxford, sonado pol-as suas fazañas cabaleirescas en col do belo sexo, adiantándose presentou a sua tarxeta, o seu libro de cheques i-arbre xenealóxico, solicitando a mau da abandoada rapaza, pidíndolle que dixera data e sendo imediatamente acetado.

. . . . . .

ARCHIVO FILOLOXICO E ETNOGRAFICO DE GALIZA

ETNOGRAFÍA

A SEMANA SANTA EN OIMBRA

Miércoles Santo. – Pra facel-o moimento divídese a xente en dous bandos e forman unha terceira cos do Rosal (anexo da parroquia). Fano c'unha grade que hai pra eso na eirexa coberta con colunas brancas e no centro unha de coor, caxeque sempre bermella. Esta grade súbena con catro roldanas deic'o retablo, e dos lados penduran sáboas ata o chao. Debaixo d'esto e coincidindo co-a mesa do altar, forman un escadoiro coberto tamén con sáboas, e poñen por ela arriba duas ringlas de santos, e no pirmeiro peldaño, unha imaxe de Xesús pr'a adoración da Cruz.

Xueves Santo. – Á mañá hai a misa con procesión por adentro da eirexa, e cando a procesión pasa por frente á porta principal, no istante de chegar a ela o Santísemo, abren a porta con estrondo uns guardas que lle dan escolta namentraš dura a procesión.

Os guardas van vestidos c'un pano ou mantón de crespón, millor si fose dos de Manila, bofado c'unha punta sobr'a testa, de xeito qu'o fleco lle tape a face pra que non os conozan, e suxeto co chapeu adubado con froles artificiás e anodeado d'unha gran fita de seda, das mais vistosas coores; unha lanza c'unha rella e o pau coberto de fitas de seda de varias coores, presas nos cabos con lazadas do mesmo, de xeito que somentes a lanza e a rella queden descobertas, e un sable desenvaiñado forman o seu armamento. Por cerio qu'iste ano derradeiro, os gardas levaron traxes de crudillo castaño por haber xa por eiqui ben poucos panos de crespón.

Así que rematou a misa, os guardas en duas filas dan custodia á imaxe de Xesús qu'está no moimento e sirve pr'a adoración da Cruz. Ainda siguen elí firmes todo o serán, sen rebulir e co-a obriga de rezar 40 credos, namentral-a xente fai as cruces, na eirexa. Siguen no seu posto namentral-o oficio das tréboas, e non permiten que ninguén chegue ond'o moimento, agás os penitentes e os que han levar a Cruz. Cando apagan a derradeira luz do candieiro litúrxico, en lugar de carracas e trécolas, os guardas baten co-as puntas das rellas no enlousado, metendo un ruido infernal e sacando grandes moxenas na pedra, namentral-a xente berra e asubia, volven as luces e sai a procesión pol-o orde seguinte:

Van os penitentes en ringla, e atrás d'eles tres homes n-un frente co-a cruz, as escadas e os fusiles, custodiados pol-os guardas.

Os penitentes levan un pano *coor de rosa* atado ô pescozo, por duas puntas e abaixo pol-o tercio superior do muslo; o calzoncillo remangado al'o punto do pano, descalzos e a testa coberta c'un chapeu ancho tapado c'un pano de seda de xeito qu'as puntas lle tapen a face pra que non os conozan, e van de xionllos, ou a gatas toda a procesión. Os que levan a cruz van c'unha enaguo de muller atada á cintura c'un sedeño que da 10 ou 12 voltas, e o resto do corpo en coiro e descalzos, e na testa unha coroa d'espiñas e un trapo tapando a face. Un leva a cruz en que han cravar pr'o outro día ô Nazareno; outro as escadas do desencravo e o outro repersenta o Bon Ladrón. Os fusiles son duas escopetas atadas unha á outra pol-os canos e postos nos hombreiros ispidos do home, que leva os brazos atados ás culatas. Co-a volta da procesión á eirexa remata a función do xueves.

Viernes Santo. – Os guardas van de loito: chapeu negro se n adubio, pano de merino negro, lanza con fitas mouras. Asisten á meia misa e ô alzar, pônse xionllo en terra e tiran co sable, e quedan asina ata consumir, y-entón foxen correndo d'a eirexa.

Ás nove da mañá, é o Encontro: Diante da reutoral poñen un púlpito. Sai o Ecce-Homo n-unha anda e un xudío c'unha gran moca na mau. Levan a anda catro mozos con gorros de feltro cónica e fumando cigarros puros. Detrás van tres rapazas novas vestidas con traxes de mahon, chorando (as tres fillas de Sion), e diante e por outros sitios ocultos dous homes cos mesmos traxes das fillas de Sion tapadas testa e face con gorros cónicos, un tocando unha bocina (pro que empregan o tubo d'unha máquina d'encher chourizos) e outro un tambor; os guardas protexen ôs da procesión e manteñen o orde. O demais é coma n-outros lados. As imaxes son de certo valor, e teñen brazos e testa articuladas que fan varios movementos que conmoven á xente, qu'en canto ven mover a San Xoán ou abril-os os brazos á Virxe, choran con gran desconsolo.

Ô serán fan o Desencravo na eirexa, e os guardas van na procesión do Santo Enterro ond'a urnia, que se deixa na capela do Pilar, qu'está arredada da eirexa.

Os guardas e os penitentes son ofrecidos que van pra purgal-os seus pecados.

PEDRO GONZALEZ PRADA

Oimbra Maio 1925.

OS HOMES, OS FEITOS AS VERBAS

OS MEMBROS DO SEMINARIO DE ESTUDOS NA SUA PIRMEIRA XUNTANZA XÊRAL

O SEMINARIO DE ESTUDOS GALEGOS

O romatare o terceiro ano de laboura o Seminario de Estudos Galegos mandounos un avance do seu anuario que sairá axiña. NÓS que ven adicando, n-esta segunda xeira, a meirande atenzón ô xurdio xuntoiro compostelán quixera poñere eiquí a mais cumprida gabanza d'él mais diante d'estes listeiros de nomes e traballos folgan os alaudos. Nós que coidamos que o Seminario ven ca chegada dos tempos a enroitaren as atividás da nosa mocedade pol-os canles austeiros da disciprina poñeremos eiquí somentes, como un saúdo afervoado, as verbas con que o Castelao azou ô fato de rapaces que xuntos na casa do Castro de Ortoño, sementaron a nabiña do que hoxe é dourada barda na seitura, repetindo as espranzas mesiánicas do Profeta.

– Os que andaban en terra de trebas ollaron en vos gran luis...

Estado do S. de E. G. ô rematare o seu terceiro curso

COMISIÓN DIREITORA

Presidenle. – Dr. Salvadar Cabeza de León.
Censor. – Xosé Filgueira Valverde.
Segredario. – Lois Tobio Fernández.

DIREITORES DAS SEIZÓNS

Cencias naturaes. – Dr. Luis Iglesias.
Catalogazón Iconográfica. – Constantino Candeira.
Antropometría. – Dr. Alexandro R. Cadarso, Dr. P. Isacc Rovira Carreró.
Xeoquímica. – Dr. Parga Pondal.

SEIZÓN DE BIBRIOGRAFÍA

Ramón Martínez López.

SEIZÓN DE INFORMAZÓNS

X. Manoel Magariños Negreira.

Xulio Cordal Carus.

Socios Fundadores

Armando Cotarelo Valledor, Fermín Bouza Brei, Lois Tobío Fernández, Xosé Filgueira Valverde, Ramón Martínez López, X. Manoel Magariños Negreira, Xosé Pena e Pena, Francisco Romero Lema, Wenceslao Requeixo Buet, Alberte Vidán Freiría, V. Requeixo Cambeses.

Socios asesores

Mestres Drs.

Armando Cotarelo e Valledor, primeiro presidente; † Manoel Lago e González, presidente de honor; Salvador Cabeza de León, presidente; aitual: Lois Iglesias, direitor da Seizón de Cencias Naturás.

Socios de número por orde de ingreso

1, Armando Cotarelo Valledor; 2, Xosé Filgueira Valverde; 3, Ramón Martínez López; 4, X. Manuel Magariños Negreira; 5, Lois Tobío Fernández; 6, Xosé Pena e Pena; 7, Salvador Cabeza de León; 8, Xulio Balboa López; 9, Xoaquín Xil Armada; 10, Xavier Pardo Bedía; 11, Lois Iglesias; 12, Lois Feixoo Sánchez; 13, Lois Santaló e Rodríguez de Viguri; 14, Urbano Lousada; 15, Victoriano Taibo; 16, Eduardo Lence Santar e Guitián; 17, Salustiano Portela Pazos; 18, Pierre Ledevín; 19, Fr. Samuel Eixán; 20, Mariano Tito Vázquez; 21, Francisco Asorey; 22, Camilo Díaz Baliño; 23, Lois Catá.

Socios correspondentes por orde de ingreso (1)

Xosé María de la Fuente Bermúdez, * Manoel Banet e Díaz Varela, Vicente Risco, Fermín Bouza Brey, * Fermín López Cuevillas, Alfonso Rodríguez Castelao, Angel del Castillo López, Manuel Lugrís Freire, Antonio Lousada Diéguez, Ramón Otero Pedrayo, Xohan Rof Carballo, * Leandro Carré Alvarellos, Gonzalo López Abente, Ramón Cabanillas, Antón Noriega Varela, Xoaquín Airas Sanxurxo, Xoaquín Lourenzo, Antón Magariños Granda, Anxel Romero Cerdeiriña, Alfonso Herbella Courel, Lois Ksado, Xohán M. Saenz Mon, Xosé Novás.

Socios aspirantes por orde de presentazón

N. Requeixo Cambeses, fundador; Wenceslao Requeixo Buet, fundador; Alberte Vidán Freiría, fundador; Xohan Pérez Millán, 27 Outono 1923; Fr. Manuel Bandín Hermo, 27 Outono 1923; Carmen Sierra Domínguez, 10 Santos 1923; Manoel Banet Fontenla, 10 Santos 1923; Manoel Taboada Roca, 16 Santos 1923; Antonio Taboada Roca, 16 Santos 1923; Xoaquín Fontes, 11 Outono 1924; Antón Vilar Ponte, 11 Outono 1924; Luisa Cuesta Gutiérrez, 18 Outono 1824; Constantino Candeira Pérez, 25 Outono 1924; Xulio Cordal Carús, 25 Outono 1924; Valeriano Villanueva, 25 Outono 1924; Antonio Villanueva de Castro, 25 Outono 1924; Feliciano Rolán Vicente, 25 Outono 1924; Fr. Atanasio López, 29 Outono 1925; Enrique Ramos Fernández, 7 Santos 1925; Xosé María Castroviejo e Blanco Cicerón, 7 Santos 1925; Secundino Lugrís González, 7 Outono 1825; Celestino Noya González, 7 Outono 1925; Pedro Isaac Rovira Carreró, 14 Outono 1925; Pedro Varela País, 21 Outono 1925; Xosé Inacio Poch e Gutiérrez de Caviedes, 21 Outono 1925; Evaristo Correa Calderón, 28 Outono 1925; Felipe Fernández Armesto, 5 Nadal 1925; Isidro Parga Pondal, 5 Nadal 1925; Alexandre Rodríguez Cadarso, 5 Nadal 1925; Manoel Portela Valladares, 16 Xaneiro 1926; Robustiano Sandes Otero, 20 Febreiro 1926; Manoel Silva Ferreiro 6 Marzal 1926; Lois Bouza Brei, 1 Maio 1926; Casto Sampedro e Folgar, 1 Maio 1926; Xohan Lois López, 1 Maio 1926; Manoel Puente Castro, Pedro Boo Pita, 10 San Xohan.

Socios de nomeamento non comunicado ainda

Mestres Drs. Frankowki e Phileas Lebesgue.

TRABALLOS PRESENTADOS

Armando Cotarelo Valledor

1923-1924

Ingreso. – «El convento de San Francisco de Cambados», 27 Outono.

Traballo anual. – «Ælia Flaccilla Augusta», 1 Nadal.

Comunicazóns. – «Homenaje poético en 1877...», 19 Xaneiro; «La juventud del P. Feixoo», 23 Febreiro; «Un gallego en La Florida», 5 Abril; «Hostia», pantasía tráxico-histórica, Mayo.

1924-1925

Traballo anual. – «Un villancico galego», 4 Outono.

Comunicazón. – «Un romance galego, 15 Santos.

1925-1926

Traballo anual. – «Un arcebispo galego desconecido, 30 Xaneiro.

Xosé Filgueira Valverde

1923-1924

Ingreso. – «Fiestas compostelanas en honor de S. Pío V, 3 Santos.

(1) Os sinalados ca * pasaron a socios correspondentes por estare ausentes de Compostela.

Traballo anual.—«Nuevos documentos para la historia del patronato Iacobeo», 2 Febreiro.

Comunicazóns. – «Narraciones de la perigrinación a Santiago», 15 Marzal; «Ceremonial de entrada de los Arzobispos compostelanos», 5 Abril.

1924-1925

Traballo anual. – «A eirexa románica de San Mamede de Moldes», 4 Outono.

Comunicazóns. – «O teatro en Santiago nos escomenzos do século XIX», 25 Outono; «A lenda do paxaro da Armenteira», pirmeira conferenza. 24 Santos; «Os nenos», 14 Febreiro; «A sage d'el Rei Branel», 18 Abril; «A festa dos maios na Galiza», 30 Abril.

1924-1925

Traballo anual. – «A paisaxe no Canzoeiro da Vaticana», 23 Outono; «A lenda da Armenteira», segunda conferenza. 5 Nadal; «O Vigairo», 27 Febreiro; «Os soños de Alain», 17 Abril.

Ramón Martínez Lopez

1923-1924

Ingreso. – «Una carta de la Emperatriz Isabel al concejo de Santiago sobre la victoria de Túñez», 10 Santos.

1925-1926

Traballo anual. – «La industria de la salazón en Galicia», 20 Outono.

Comunicazón. – «Unha nota bibriográfica», 6 Febreiro.

Manuel Magariños Negreira

1923-1924

Ingreso. – «A Regueifa», 16 Santos.

Loís Tobío Fernández

1923-1924

Ingreso. – «Unas monedas castellanas halladas en el Valadouro», 25 Santos.

Traballo anual. – «O testamento de Froitoso de Ulloa», 22 Marzal.

1924-1925

Traballo anual. – «Proclamación de Felipe II en Viveiro» 11 Outono.

Comunicazóns. – «Sobre el Colegio Seminario de Viveiro», 8 Santos.

1925-1926

Traballo anual. – «A eirexa románica de Santa María de Viveiro», 16 Xaneiro.

Comunicazóns. – «Viveiro no século XVI», 17 Abril.

Xosé María de la Fuente Bermúdez

1923-1924

Ingreso. – «A socioloxía de *Follas Novas*», 12 Xaneiro.

Manuel Banet Díaz Varela

1923-1924

Ingreso. – «A nova organización de Galiza na futura división nazonal», 25 Xaneiro.

Xosé Pena e Pena

1923-1924

Ingreso. – «El Puente de Vidán», 9 Febreiro.

Vicente Risco

1923-1924

Ingreso. – «O Castro de Caldelas», 16 Febreiro.

1924-1925

Traballo anual. – «O bufón d'el Rei», 24 Xaneiro.

Comunicazóns. – «Preito dos veciños de Caldelas co Conde de Lemos, 21 Febreiro.

1925-1926

Traballo anual. – «Ensaio de un catálogo da lingoa galega», 30 Xaneiro.

Comunicazóns. – Discurso necrolóxico de C. Michaelis», 14 Marzal.

Fermín Bouza Brei

1923-1924.

Ingreso. – «En col do arte rural galego e unha das suas manifestazóns», 5 Abril.

1924-1925

Traballo anual. – «Necesidade de unha revisión das obras de Pondal e novos datos pra a sua biografía», 16 Santos.

1925-1926

Traballo anual. – «Notas de prehistoria galega», 21 Santos.

Florentino López Cuevillas

1923-1924

Ingreso. – «A edade do ferro na Galiza», 18 Abril.

1924-1925

Traballo anual. – «As mámoas do Concello de Lobeira», 25 Outono.

Comunicazóns. – «Ensaio de catalogación dos castros galegos», 7 Febreiro.

1925-1926

Traballo anual. – «Varias papeletas para a catalogazón dos castros galegos, 5 Nadal».

Alfonso Rodríguez Castelao

1923-1924

Ingreso. – «O novo espríto»

1924-1925

Traballo anual. – «Cousas», 16 Maio.

1925-1926

Traballo anual. – «Deseños pra vestiren dous monecos os traxes da bisbarra de Santiago con destiño ô Museo Etnográfico». 1 Maio.

Manoel Lago e González

1923-1924

Ingreso. – Discurso de apertura da Eisposición Castelao», 4 Maio.

1924-1925

† *Temos de unirnos pra defendere â Galiza.* 18 Marzal.

Salvador Cabeza de León

1923-1924

Ingreso. – «Un episodio de la vida académica de Fontán», 6 Maio.

1925-1926

Traballo anual. – «Festejos de la Universidad Compostelana por el nacimiento del Rey Luís I», 9 Outono.

Comunicazóns. – «Os Galegos no teatro castelán», 24 Santos; «Discurso na sesión necrolóxica de C. Michaelis» 14 Marzal.

Anxel del Castillo López

1923-1924

Ingreso. – «Munio Pelaez», 10 Marzal.

1924-1925

Traballo anual. – «A eirexa de Cambre», 6 Nadal.

1925-1926

Traballo anual. – «La fecha de la Catedral Compostelana», 9 Maio.

Conferenza. – «La riqueza artística y arqueológica de Galicia», 8 Maio.

Antonio Lousada Diéguez

1923-1924

Ingreso. – «A prosa galega», 12 Maio.

Xavier Pardo Bedía

1924-1925

Ingreso. – «Mariña Andrade», 18 Outono.

1925-1926

Traballo anual. – «As leendas da morte na Baixa Bretaña», trad. de A. de Braz, c'un estudo limiar, 28 Santos.

Ramón Otero Pedrayo

1924-1925

Ingreso. – «Síntesis Xeográfica de Galicia», 10 Xaneiro.

Traballo anual. – «Pantelas, home libre», 28 Febreiro.

1925-1926

Traballo anual. – «Discurso na sesión necrolóxica de C. Michaelis», 4 Marzal.

Xulio Balboa López

1924-1925

Ingreso. – «Muxía e o Santuario da Barca», 17 Xaneiro.

Manoel Lugrís Freire

1923-1924

Ingreso. – «Unha conversa en col de Pondal», 8 Maio.

1925-1926

Traballo anual. – «Routono», poesías c'unhas verbas limiares sóbor da lingua galega, 11 Abril.

Xoaquín Xil Armada

1924-1925

Ingreso. – «Os probes da Catedral» escultura, 25 Abril.

Xohan Rof Carballo

1924-1925

Ingreso. – «Bioloxía e Esprito», 8 Maio.

Leandro Carré Alvarellos

1925-1926

Ingreso. – «O engano», drama, 7 Santos.

Lois Iglesias

1925-1926

Ingreso. – «Aves de Galicia» 22 Xaneiro.

Luis Feixóo

1925-1926

Ingreso. – «Escolma de contos galegos do pobo», 6 Febreiro.

Xosé S. Santaló e Rodríguez de Viguri

1925-1926

Ingreso. – «Don José Rodríguez Seoane: Su vida y su obra», 20 Febreiro.

Augusto María Casas

1925-1926

Ingreso. – «Festa no ceo e na terra», 27 Febreiro.

Urbano Lousada

1925-1926

Ingreso. – Superstición, suxestión e medicina», 6 Marzal.

Gonzalo López Abente

1925-1926

Ingreso. – «Poesías», 14 Marzal.

Ramón Cabanillas

Ingreso. – «Na noite estrelecida» 14 Marzal.

Antón Noriega Varela

1925-1926

Ingreso. – «Poesías», 14 Marzal.

Victoriano Taibo

1925-1926

Ingreso. – «Poesías», 14 Marzal.

Xoaquín Airas Sanxurxo

1925-1926

Ingreso. – «Colleita de ouxetos pra serviren de base a un Museo Etnográfico», 14 Marzal.

Eduardo Lence Santar y Guitián

1925-1926

Ingreso. – «La Santa Hermandad», 24 Abril.

Salustiano Portela Pazos

1925-1926

Ingreso. – «Las hermandades gallegas en el siglo XV», 30 Abril

Xoaquín Lourenzo

1925-1926

Ingreso. «O carro galego», 1 Maio.

Antonio Magariños Granda

1925-1926

Ingreso. «Acougos», poemas, 1 Maio.

Pierre Ledevín

1925-1926

Ingreso. «L'ame bretonne», 12 Maio.

Fr. Samuel Eixán

1925-1926

Ingreso. «El franciscanismo literario en Gallicia», 22 Maio.

Anxel Romero Cerdeiriña

1925-1926

Ingreso. «Unhas notas sobre o rupestre na bisbarra de Ourense», San Xohán.

Alfonso Herbella Courel

1925-1926

Ingreso. «Colleita de romances galegos», 10 San Xohan.

Mariano Tito Vázquez

1925-1926

Ingreso. «Sono», Oleo, 10 San Xohán.

Loís Ksado

1825-1926

Ingreso. «Aportazón fotográfica á Catalogazón de moimentos», 10 San Xohan.

Francisco Asorey

1925-1926

Ingreso. «O Códeo Compostelán», escultura, 10 San Xohan.

Camilo Díaz Baliño

1925-1926

Ingreso. «Ara-Gael», grabado, 10 San Xohan.

LIBROS

P. Bosch Gimpera - LA MIGRATION DES TYPES HISPANIQUES A L'ENEOLITHIQUE ET AU DEBUT DE L'AGE DU BRONZE. separata da Revue Archeologique. Paris 1925 Editions Ernest Leroux (con catro mapas.)

DESBOTANDO toda ideia relativa a grandes invasiós e cinguindose a hipotesis de pequenos desprazamentos de pobos e mais ainda a pacificas e vagorosas relazós comerzás, estuda o ilustre profesor de Barcelona o inzamento cara o N. (Francia) e cara o L. (Italia,, Cerdeña e Sicilia) de difrentes tipos propios do eneolitico peninsuar e dos primeiros tempos do bronce.

Dous son pra Bosch, os principás axentes de iste inzamento; a cultura pirenaica, por cuio intermeio pasa o vaso campaniforme o Rhin e mais Alemaña e o val do Danubio e mais tarde ca invason dos braquicefalos do rounds - barows, a Ingraterra, e a civilizazón megalitica lusitano-galaica que infruie considerabremente no circo armoricano e das Illas Británicas.

Pasado iste perioño de prepodenza peninsuar e xa na plena Idade do Bronce o centro da civilizazón parez trasladarse o N. da Europa (Alemaña, Scandinavia) e oval do Danubio, cousa que ven espricar o esmorecimento, ouservado nos nosos inventarios da época devandita e a falla n-iles dos tipos intermeios da evoluzón dos machados.

Semellante decadenza non remata se non nos fis do Bronce, nos que se comproba un forte rexurdimento que ten por teatro principal a Andalucía e que sen dúvida é debido a precura do estaño peninsuar pol-os pobos da veiramar mediterránea.

É inutel facer notar o inirés que pra Galiza encerra iste traballo que ven por ô dia e de un xeito sistemático dous dos probremas mais importantes da nosa prehistoria; o das nosas relazós co circo armoricano-irlandés e cos paises do Mediterránco, probremas que de cote teñen preocupado os investigadores rexionás.

En col do métodо, do xeito de esposizón e da bibliografía, non hai ren que falar, pois de abondo son coñecidos o prestixio e maisima autoridade que pol-a sua sabenza e pol-o seu talento goza o profesor Bosch en toda a Europa.

F. L. C.

Luis Pericot y García - LA CIVILIZACIÓN MEGALITICA CATALANA Y LA CULTUPA PIRENAICA. Pubricazós da Universidade de Barcelona, Barcelona, 1925, (con 40 figuras e 17 laminas o fin do testo.)

VELAIQUÍ un libro de prehistoria modelo acabado e perfeito de método, de esposizón e de craridade.

Divide o Dr. Pericot a sua laboura en duas partes, adicada a primeira a civilizazón megalitica catalana e a segunda as restantes zonas pirenaicas e as concrusiós.

Os dous asuntos están tratados maxistralmente e cun orde ademirabel e ilustrados a fartura con reproduzós de sepulturas e de material.

Xurde nidiamente amostrada n-iste libro a persoalidade da cultura pirenaica que o autor

caraiteriza pol-a zona xeográfica que ocupan os seus megalitos e pol-a espezal modalidade que imprime os elementos alleeiros.

Non queremos rematar istas liñas sen eispresar o noso degorante deseʃo de ollar incorporado o Dr. Pericot, oxe catedrático da Facultade de Filosofía e Letras de Compostela, a tarefa de investigazón das nosas antiguidades prehistoricas. Home que tanto e tan fortemente leva traballado en prol da cultura catalana, non pode deixar de axudar ca sua esperenza, co seu saber e co seu talento, os que n-ista terra, e sentindo as mesmas arelas que cicais il sinte, andamos a erguer unha miga o creto esmorecido da Galiza.

F. L. C.

BULLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ CATALANA D'ANTROPOLOGÍA, ETNOLOGÍA I PREHISTORIA, Volum tercer - Fascicle I-Barcelona, 1925.

La caverne sepulcrale du Trou de Vivies a Narbonne. A Schulten – Una Descrició desconeguda d'Emporium (Salusti, Hist. III, 6). Joan Amades: El ball de les gitanes. Bibliografía e Notices. Particularmente intresante pra nos o baile dos xitanos que non deixa de ter imitanzas na nosa terra (os bailes de cintas), e na bibliografía o traballo de D. Manuel Cazurro «La riqueza en metales preciosos de la España Antigua» Memorias de la Academia de Ciencias y Artes de Barcelona, en que se ocupa do ouro galego.

ANACLETO CABEZA - UNA SERIE DE 17 CRÁNEOS PROCEDENTES DE LA ISLA DE MINDANAO, separata das Actas e Memorias da S. E. de Antrop. Etnogra. y Prehistoria, Madrid, 1927.

Intresantisimo estudo antropolóxico de cráneos de Mandaya, Bagobo, Manobo, Tagacaolo, Altá, Bilan, Samal, Negrito, Moro e Subano.

Os craneos en cuestión foron donados pol-o autor a Universidade de Compostela, onde deben atoparse.

Moita seria a nosa ledicia se o Sr. Cabeza que é galego e de caste de bós galegos adicara algunha parte do seu tempo e do seu moito saber o estudo da nosa antropoloxía que tanto precisa de investigadores serios i-enteirados.

F. L. C.

REVISTAS

BIBLOS, revista da Faculdade de Letras da Universidade de Coimbra, Xaneiro e Fevereiro, 1926.

Soberba pubricación da grande e nobre Universidade portuguesa, que nos visita por pirmeira vez, e que é merecente da nosa mais fervente acollida.

Non somentes está n-ela repersentada brilantemente a cencia e a erudición portuguesa, senon que n-un amplio senso de colaboración espirtual, precura unha aproximación co pensamento xermánico a meio do Instituto Alemán da Universidade de Coimbra, cuio boletín forma parte d'esta revista, que xa a miudo inseriaba traballos en léngoa alemana. Dixérase que o esprito de D.ª Carolina Michaelis de Vasconcelos, onde tan ben s'axuntaron os dous espritos, orienta este labor. Trai, pol-o tanto, copiosa bibriografía alemá, de libros e revistas.

O sumario d'iste duplo fascículo da *Biblos* é o seguinte. *Os judeus portugueses sob o dominio dos Felipes* (III) pol-o Dr. Mendes dos Remedios. – *A proposito do Infante Santo en Fez*, pol-o Dr. Davial Lopes. – *«Os reservados» da Biblioteca da Universidade de Coimbra*, por Esneto Donato. – *Biblioteca de Biblos.— Livros de Portugal. – Varia. – Boletín do Instituto Alemáa.*

Non saberiamos encarecer a utilidade d'esta revista pr'os nosos estudosos.

S. N.

NAÇÃO PORTUGUESA.

Veleiqui os números 9, 10 e 11, da serie actual, que o pensamento e ainda as verbas d'Antonio Sardinha siguen mantendo, enchendo as suas páxinas d'un insistente doutrinarismo antiliberal. N-esto haberia moito que comentar, que surte fora d'unha notiña bibriográfica.

Ensayos e outros escritos do Sardinha, ou en col do Sardinha; un intresante traballo do Pequito Rebêlo: *As falsas ideias claras en economía agraria;* escritos de Manuel Murias, Jackson Figueiredo, Hipólito Raposo, J. da Cunha Saraiva César de Oliveira, J. Osorio de Oliveira, etc. e as notabres notas políticas e literarias da *Crónica do mes* e das outras seleiós xeraes.

S. N.

PARIS CONFERENCES.

Números 5, 6 e 7, coa reseña das confrencias da Universidade Aleixandre Mercereau, qu'outro día hemos reseñar.

Imprenta LAR. Real, 36 - A CRUÑA

Dr. MOSTEIRO

Médico
Odontólogo

Mediciña e Cirugía da boca -- Electricidade -- Rayos X

A Clínica Dental mais compreta de Galicia

SÁNCHEZ BREGUA, 5 1.º — A CRUÑA

LUIS FÁBREGA

DROGUERIA E FARMACIA

Progreso esquina a Luis Espada

OURENSE

MERQUE VOSTEDE

Plumeiros RAFIUM

De mais dura qu'os de pruma e limpa millor

Véndense en todol-os estabrecimentos do ramo

Andrés Perille - OURENSE

Reloxeria ZENITH

Máquinas parlantes, Discos, Agullas e Accesorios

M. Calviño

OURENSE

A mais económica de Galicia

MERQUE VOSTEDE

SÍNTESE XEOGRÁFICA DE GALICIA

por Ramón Otero Pedrayo

SANATORIO QUIRURJICO

DIREITORES

Manuel Peña Rey

Ginecología e Partos

José Mosquera Blanco

Cirugía geral

Especialista na gorxa, nariz e ouvidos

Situado frente á Alameda do Cruceiro, ten todal-as condicións precisas.—Prauticase toda'crás d'operacións.—Dotado de todol-os adiantos que pide a autual Cirugía.—Modernas instalacións de RAYOS X pra diagnóstico e RADIOTERAPIA superficial e fonda, con voltaxe de 250.000 voltios.—Aparello de Diatermia pra tratamento de Anexites, procesos inflamatórios, reumatismo, etcétera. Lámpara de cuarzo pra sol d'altitude e outra violeta pra tratamento d'escrofulosis, raquitismo, alopecias, eczemas, etcétera. Admítense embarazadas, e cómtase con material esterelizado pra fora da cibdade en casos d'urxencia.—Poden colaborarem todol-os compañeiros, previo consentemento dos direitores.

BODEGAS GALLEGAS PEARES E OURENSE

Viños finos de mesa: Tinto TRES RIOS Blanco BRILLANTE. LOS GALLEGOS blanco e tinto

Macía e Valeiras, Apartado 18--Ourense

Gran Café Royalty

RUA PAZ NOVOA - OURENSE

NO MILLOR SITIO

O millor café e as millores bebidas

Orquesta e varietés

O preferido dos ourensans e dos forasteiros

ESTÁSE IMPRENTANDO

O MARISCAL

Lénda tráxica-histórica por

Ramón Cabanillas e Antón Villar Ponte

Apartado 67

Teléfono urbano 78
Id. interurbano 49

Fernández, Torres e C.ª

FERROS -- ACEIROS -- FERRETEIRÍA

MAQUINARIA AGRÍCOLA

Linares Rivas, 12 **A CRUÑA**

DISPOÑIBRE

Augas bicarbonatado-sódicas de

M O N D A R I Z

FONTES DE GÁNDARA e TRONCOSO

Propiedade dos FILLOS DE PEINADOR

MONDARIZ—BALNEARIO está situado a 35 kilómetros de Vigo e a 20 das estaciós de Porriño e Salvatierra de Miño

O Hotel do Estabrecimento está aberto do 1.º de Mayo a 31 de Octubre

1000

F. ROMAN E SACO

DROGUERIA

e FARMACIA

Pereira, 19 Teléfono 28

OURENSE

ADEQUIRA

OS:NENOS

POR

FILGUEIRA:VALVERDE